

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

27 septembrie 2013

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție
în componență :

Președinte   Petru Ursache,
Judecători   Iurie Diaconu, Ion Arhiliuc,

examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare împotriva sentinței Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău din 12 iunie 2012 și a deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 02 aprilie 2013, declarate de avocatul Petru Coșleț în numele părților vătămate Olar Maria, Zîmbrean Sergiu și Vihodeț Valeria și de avocatul Vasile Pruteanu, în numele inculpaților

Rusu Vasile Mihail, născut la 18februarie 1985 în s. Dolna, r-nul Nisporeni, locuitor al mun. Chișinău, bd. Traian 21/1, ap. 99, cetățean al R. Moldova, fără antecedente penale,

Hanganu Nicu Vasile, născut la 24 aprilie 1992 în s. Hănășenii Mari, r-nul Drochia, locuitor al mun. Chișinău, bd. Traian 21/1, ap. 99, cetățean al R. Moldova, fără antecedente penale,

<i>în instanța de fond:</i>	<i>Termenul de examinare a cauzei</i>
<i>în instanța de apel:</i>	<i>09 septembrie 2011 – 12 iunie 2012,</i>
<i>în instanța de recurs:</i>	<i>26 iulie 2012 – 02 aprilie 2013,</i>
	<i>12 iulie – 27 septembrie 2013,</i>

CONSTATĂ :

1. Prin sentința Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău din 12 iunie 2012, Rusu Vasile și Hanganu Nicu au fost condamnați în baza art. 287 alin. (3), 90 Cod penal la câte 3 ani închisoare fiecare, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate pe un termen de probă de 1 an.

De la Rusu Vasile și Hanganu Nicu s-a încasat, în mod solidar, prejudiciu moral în beneficiul Mariei Olar în mărime de 6000 lei, în favoarea lui Zîmbreanu Serghei în mărime de 5000 mii lei și cheltuieli de judecată în folosul ambelor părți vătămate în sumă de 6000 lei.

2. În fapt, instanța de fond a constatat că la 23 ianuarie 2011, ora 02:30, inculpații Rusu Vasile și Hanganu Nicu, aflându-se în fața casei nr. 7 „V” din str. Tîrgoviște, mun. Chișinău, fiind în stare de ebrietate alcoolică, urmărind scopul încălcării ordinii publice, au iscat o ceartă cu Gram Iurii, Pleșca Maxim, Olar Măria și Zîmbrean Serghei.

Ulterior, continuându-și acțiunile sale, încălcînd grosolan ordinea publică, fără careva motiv i-au aplicat lui Gram Iurie, Pleșca Maxim și Zîmbrean Serghei multiple lovituri cu mîinile și picioarele peste diferite părți ale corpului, cauzându-le leziuni corporale, după care, din intenții huliganice, folosind arma de foc de model „CZ 2075 RÂMI”, cu nr. A 47189, calibru 9 mm, au efectuat șapte împușcături în aer.

Conform rapoartelor de expertiză lui Olar Maria, Gram Iurii și Pleșca Maxim i-au fost cauzate leziuni corporale fără cauzarea prejudiciului sănătății, iar lui Zîmbrean Serghei i-au fost cauzate leziuni corporale ușoare, care duc la dereglarea sănătății de scurtă durată.

Instanța a concluzionat că probele administrate în ședința de judecată au demonstrat vina inculpaților și acțiunile acestora au fost calificate în baza art. 287 alin. (3) Cod penal, ca huliganism agravant, adică acțiuni intenționate, care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanei, care prin conținutul lor se deosebesc printr-o obrăznicie deosebită, săvîrșită cu aplicarea armei.

Prima instanță a apreciat critic versiunea inculpaților că ei ar fi fost bătuți de către părțile vătămate, că ei s-au apărat de atacul din partea acestora, că au folosit arma pentru a-i speria și liniști, or situația în care Maria Olar a cuprins picioarele lui Vasile Rusu, care a îndreptat arma la capul ei, rugîndu-l să nu împuște în copii, S. Zîmbrean fiind doborât la pămînt și lovit cu picioarele, Iu. Gram care era în stare avansată de ebrietate și nu putea a se autoapăra fiind bătut și stînd nemișcat pe un loc, vorbește despre pericolul din partea inculpaților și o deosebită obrăznicie.

Inculpații și-au continuat acțiunile sale, necătînd la faptul că a ieșit și minora V. Vîhodeț, care striga fiind speriată și în stare de șoc, V. Rusu îndreptînd și în direcția ei arma.

După ce inculpații au urcat în automobil, nu au plecat liniștit dar au scos pistolul împușcînd iarăși în aer, neargumentînd necesitatea acțiunilor de folosire a armei.

Argumentul că inculpații au fost menținuți în calitate de bănuțit mai mult de trei luni, fiind încălcate prevederile art. 63 Cod de procedură penală, instanța l-a respins pe motiv că în privința lor a fost încetată urmărirea penală prin ordonanța din 10 iunie 2011, iar prin ordonanța din 15 iulie 2011a fost anulată ordonanța precedentă, urmînd să curgă un nou termen în sensul vizat.

La stabilirea pedepsei instanța a ținut cont de caracterul și gradul de pericol social al infracțiunii comise, că infracțiunea face parte din categoria infracțiunilor grave, că inculpații nu au antecedente penale, sunt caracterizați pozitiv, că circumstanțe agravante lipsesc, concluzionînd că corectarea și reeducare lor este posibilă fără a fi privați de libertate, aplicînd față de ei prevederile art. 90 Cod penal.

Reieșind din gravitatea vătămarilor corporale cauzate părților vătămate, de suferințele fizice și psihice suportate de acestea, instanța de judecată a considerat

necesar de a încasa în beneficiul lui Olar Maria 3000 lei, în favoarea lui Zîmbrean Sergiu 5000 lei și în folosul Mariei Olar, în interesele fiicei minore Vîhodeț Valeria, 3000 lei.

3. Avocatul Vasile Pruteanu a declarat apel, solicitînd casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri, prin care inculpații să fie achitați, pe motiv că fapta nu a fost săvîrșită de ei.

Apelantul a invocat că, sentința de condamnare este bazată pe declarațiile confuze, contradictorii, mincinoase, neconfirmate cu alte probe directe și concludente ale pretinselor părți vătămate și ale martorilor Dumitru Zîmbrean și Maxim Pleșca, care sunt persoane apropiate acestora și cointeresate în soluționarea cazului în favoarea lor, din care nu se poate de stabilit cu certitudine vinovăția inculpaților, dînd aprecieri eronate și incorecte datelor și circumstanțelor cazului, apreciind subiectiv și unilateral probele administrate și prezentate de părți. Totodată, nu au fost luate în considerație probele acumulate în cadrul cercetării judecătorești și depozițiile consecvente ale inculpaților și ale martorului Iu. Mușat, care îi însoțea pe ultimii.

La examinarea locului incidentului, tuburi de cartuș nu au fost depistate, acestea fiind găsite în număr de 7 la o distanța de 25 metri de la locul dat.

Deci evenimentele au avut loc în felul în care au fost redată de inculpați și de martorul apărării Iu. Mușet și anume că Dumitru Zîmbrean și Iurie Gram, fiind ambii în stare de ebrietate, au derapat cu automobilul într-un șanț, de unde au fost scoși de către Vasile Rusu și Nicu Hanganu, care treceau pe alături întîmplător. În semn de recunoștință, Dumitru Zîmbrean și Iurie Gram i-au invitat la spălătorie, unde au fost întîmpinați de M. Pleșca și în urma refuzului din partea lui Vasile Rusu de a servi băuturi alcoolice, s-a iscat o ceartă între acesta și Iu. Gram, iar Dumitru Zîmbrean, văzînd acestea, l-a chemat pe S. Zîmbrean și pe M. Pleșca, care l-a lovit pe Vasile Rusu cu sticla în cap și toți ceilalți au început să-l bată, astfel, pentru a liniști situația, Vasile Rusu a cerut de la Iu. Mușet pistolul, pe care îl deținea în mod legal, amenințînd că îl va folosi dacă nu vor înceta acțiunile violente, după care împreună cu Nicu Hanganu au plecat și auzind o bubuitură în urma lor, a tras din armă 7 împușcături în sus, avînd scopul de a-i opri de la comiterea unor fapte nesăbuite.

Organul de urmărire penală a încălcat termenul limită de menținere a bănuiților în calitate de bănuit, fapt care atrage după sine nulitatea actelor procedurale ulterioare și încetarea procesului penal, iar după anularea ordonanței de încetare a urmăririi penale, inculpații nu au fost recunoscuți repetat bănuiți, cu toate că și-au recăpătat acest statut, iar în aceste circumstanțe nu poate fi vorba despre curgerea unui nou termen, norma legală stipulînd clar termenul total de menținere a persoanei în această stare - 3 luni.

3.1. La fel, au declarat apel partea vătămată Olar Maria și avocatul Petru Coșleț, în numele părților vătămate Olar Maria, Zîmbrean Serghei și Vîhodeț Valeria, solicitînd casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri, prin care să fie exclusă aplicarea față de inculpați a prevederilor art. 90 Cod penal, încasînd de la ei suplimentar prejudiciu moral în beneficiu Mariei Olar în mărime de 24.000 lei, în folosul lui Vîhodeț Valeria în sumă de 30.000 lei, cheltuielile judiciare în mărime de 10.000 lei

Apelanții au indicat ca fiind inechitabilă sentința pronunțată în partea admiterii parțiale a acțiunii, deoarece încasarea prejudiciului moral este o sumă prea mică, totodată instanța a încasat doar parțial cheltuielile de asistență juridică și anume suma de 6000 lei, nefiind indicat din care motive a încasat doar parțial cheltuielile de asistență juridică, deoarece în motivarea sentinței a admis încasarea integrală a cheltuielilor de asistență juridică, iar în dispozitivul hotărârii a încasat doar suma de 6000 lei.

Mai mult, pedeapsa aplicată inculpaților este prea blândă, deoarece ei nu s-au căit sincer de acțiunile sale, nu și-au recunoscut vina, nu au contribuit cu nimic întru recuperarea prejudiciului cauzat, au comis infracțiunea în stare de ebrietate alcoolică.

La fel, instanța de fond nu a ținut cont de faptul că inculpatul Rusu Vasile anterior a mai săvârșit infracțiuni grave.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 02 aprilie 2013, toate apelurile au fost respinse ca nefondate.

Instanța de apel a reținut că instanța de fond corect a statuat starea de fapt și de drept, ce se bazează pe analiza materialului probator, iar motivele invocate de apelanți au fost obiect de studiu la cercetarea judecătorească, care s-a petrecut sub toate aspectele, complet și obiectiv prin prisma principiului contradictorialității și nemijlocirii procesului penal.

Temei de a aprecia critic declarațiilor părților vătămate și martorilor nu există, deoarece ei și în timpul confruntării cu inculpații și-au susținut declarațiile indicând că anume inculpații au fost agresorii ce i-au bătut și amenințat cu arma.

Totodată, declarațiile martorului Mușet Iulia referitor la faptul că Rusu Vasile Mihail nu i-a pus la țimplă părții vătămate Olari Măria pistolul și nu l-a îndreptat în direcția cuiva, sunt făcute în scopul ușurării situației în care s-au pomenit inculpații care sunt prietenii acestui martor, acestea necoroborând cu celelalte materiale ale cauzei penale.

Argumentele cu referire la art. 63 Cod de procedură penală, sunt nefondate, deoarece, după reluarea urmării penale în privința inculpaților, a început să curgă un nou termen în aspectul dat.

Potrivit Hotărârii Curții Constituționale din 23 noiembrie 2010, sistemul de drept al Republicii Moldova nu prevede obligativitatea recunoașterii persoanei în calitate de bănuit, aceasta fiind aplicată la discreția organului de urmărire penală.

Prin urmare, avînd în vedere faptul că ordonanțele de recunoaștere în calitate de bănuiți au fost anulate de judecătorul de instrucție, iar inculpații nu au mai fost recunoscuți din nou în calitate de bănuiți, ci direct învinuiți, prevederile art. 63 alin. (3) Cod de procedură penală nu au fost încălcate.

Instanța de apel a conchis că pedeapsa aplicată inculpaților corespunde criteriile generale de individualizare, instanța de fond a ținut seama de caracterul și gradul de pericol social al infracțiunii comise, care se atribuie la categoria celor grave, de faptul că inculpații nu au fost anterior condamnați, sunt caracterizați pozitiv, de scopul pedepsei penale privind prevenirea săvârșirii unei noi infracțiuni atât din partea inculpaților, cât și a altor persoane, de lipsa circumstanțelor ce agravează răspunderea penală.

Mai mult, la stabilirea pedepsei instanța de judecată poate recunoaște ca agravante numai acele circumstanțe care au fost stabilite de organul de urmărire penală, indicate în rechizitoriu și susținute de acuzatorul de stat în dezbaterile judiciare.

Dar, în rechizitoriu organul de urmărire penală a indicat că nu au fost stabilite circumstanțe agravante, de asemenea în susținerile verbale ale acuzatorului de stat menționează despre existența cărorva circumstanțe agravante nu este făcută.

Prin urmare, instanța de fond corect nu a reținut în seama inculpaților careva circumstanțe agravante.

Instanța de fond corect a determinat mărimea compensării pentru prejudiciul moral în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor fizice cauzate părții vătămate, de gradul de vinovăție a autorilor prejudiciului și de măsura în care această compensare aduce satisfacție persoanei vătămate. Condamnarea persoanei aduce în sine o satisfacție morală persoanei, iar potrivit jurisprudenței CEDO mărimea prejudiciului moral nu trebuie să fie exorbitantă și să tindă la o îmbogățire fără just temei.

5. Avocatul Petru Coșleț a declarat recurs ordinar în numele părților vătămate Olar Maria, Zîmbrean Sergiu și Vîhodeț Valeria, în care a solicitat casarea hotărîrilor menționate, rejudecării cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri, prin care să se aplice față de inculpați pedepse mai aspre, privative de libertate, fără aplicarea art. 90 Cod penal, cu încasarea suplimentară, în mod solidar, de la ambii inculpați suma de 24.000 lei cu titlu de prejudiciu moral în beneficiul Mariei Olar și 30.000 lei în beneficiul Valeriei Vîhodeț, cât și a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 7000 lei.

Recurentul a invocat că în cadrul cercetării judecătorești, instanțele de judecată au stabilit că ambii inculpați se aflau în stare de ebrietate alcoolică în timpul săvârșirii acțiunilor de huliganism agravat, au săvârșit acțiuni de violență fizică și psihică cu aplicarea armei de foc împotriva unui copil minor, însă la stabilirea pedepsei nu s-a ținut cont de aceste circumstanțe agravante.

Inculpații nu și-au recunoscut vina, nu s-au căit sincer de cele săvârșite, nu au acoperit prejudiciul cauzat, iar inculpatul Rusu Vasile a mai săvârșit și anterior infracțiuni grave.

Instanțele de judecată urmau să se conducă de legislația civilă și să încaseze de la inculpați prejudiciul moral în dependență de suferințele fizice și psihice cauzate părților vătămate, de gradul de vinovăție și de comportamentul inculpaților, precum și de faptul dacă compensația respectivă poate aduce sau nu o satisfacție echitabilă părților vătămate.

Instanțele neîntemeiat au încasat din cheltuielile privind acordarea asistenței juridice doar 6000 lei, deoarece la dosar sunt anexate două bonuri de plată a câte 5000 lei, iar în instanța de apel a mai fost anexat un bon în sumă de 3000 lei.

În drept, recursul este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

5.1 A declarat recurs ordinar și avocatul Vasile Pruteanu, solicitînd casarea hotărîrilor judecătorești, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri, prin care inculpații să fie achitați, pe motiv că fapta nu a fost săvârșită de ei.

Recurentul a specificat că sentința de condamnare este bazată pe declarații confuze, contradictorii, mincinoase și neconfirmate ale părților vătămate și a martorilor Dumitru Zîmbrean și Maxim Pleșca.

În drept, recursul este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală.

6. Examinînd admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acestea urmează a fi declarate inadmisibile din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărîrile instanței de apel pot fi supuse recursului, dar doar în temeiurile prevăzute de lege.

Conform art. 424 alin. (2), 429 alin. (1), 430 alin. (5), 434 Cod de procedură penală, cererea de recurs trebuie să fie motivată, să conțină indicarea temeiurilor prevăzute în art. 427 și argumentarea ilegalității hotărîrii atacate în acest sens. Instanța de recurs, se pronunță doar în limitele motivelor invocate în recurs.

Sub acest aspect se atestă că recursurile nominalizate sunt bazate pe art. 427 alin. (1) pct. 6) și 8) Cod de procedură penală, care prevăd următoarele temeiuri pentru recursul ordinar - instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărîrii sau acesta este expus neclar, instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței, nu au fost întrunite elementele infracțiunii sau instanța a pronunțat o hotărîre de condamnare pentru o altă faptă decît cea pentru care condamnatul a fost pus sub învinuire, cu excepția cazurilor reîncadrării juridice a acțiunilor lui în baza unei legi mai blînde.

Însă, în pofida prescripțiilor enunțate, ambii recurenți nu au specificat în recursurile declarate asupra căror motive concrete din apel nu s-ar fi pronunțat instanța de apel, care ar fi erorile concrete de drept și esența circumstanțelor că hotărîrile atacate nu cuprind motivele pe care se întemeiază soluția, că motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărîrii, că acesta este expus neclar, că instanța a admis o eroare gravă de fapt, care ar fi afectat soluția, că nu au fost întrunite elementele infracțiunii sau instanța a pronunțat o hotărîre de condamnare pentru o altă faptă decît cea pentru care condamnatul a fost pus sub învinuire, cu excepția cazurilor reîncadrării juridice a acțiunilor lui în baza unei legi mai blînde, fiind omisă în totalitate și argumentarea ilegalității hotărîrilor atacate în acest sens.

Pe lîngă aceasta, conform argumentelor invocate și reproduse în pct. 5. și 5.1 din prezenta decizie, ambele recursuri sunt întemeiate pe critica modului în care instanța de apel a estimat circumstanțele cauzei.

În acest sens este de menționat că, pornind de la relevanțele art. 27, 414 alin. (1) și (2) Codului de procedură penală, judecătorul apreciază probele în conformitate cu propria sa convingere, formată în urma cercetării tuturor probelor administrate. Instanța de apel, judecînd apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărîrii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de instanța de fond, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Astfel, doar activitatea instanței de apel privind aprecierea sau reaprecierea circumstanțelor cauzei în alt sens decît cel pe care îl propun avocații, este o competență legală a acestei instanțe, care, nefiind temei de drept din numărul celor

